

Sygn. akt I CSK 96/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku E. K.
przy uczestnictwie E. G., I. J. i A. K.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika E. G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 14 maja 2015 r. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie oraz na oczywistą zasadność wniesionej skargi.

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Przesłanki tej nie spełnia jednak żadna z dwóch kwestii wskazanych przez skarżącego. Odnoszą się one do pytania, czy w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd jest zobowiązany do zbadania z urzędu zasadności i podstaw

uchylenia się przez uczestnika postępowania od skutków prawnych oświadczenia o zrzeczeniu się dziedziczenia. Z perspektywy argumentacji zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia kwestia ta nie posiada jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak jednoznacznie wynika z końcowej części uzasadnienia Sądu drugiej instancji, problem zrzeczenia się dziedziczenia przez syna spadkodawcy uznał on za nieistotny wobec - kluczowego dla sprawy - ustalenia, że spadkodawca sporządził skuteczny testament, w którym powołał do dziedziczenia swoją wnuczkę, pomijając syna. Z perspektywy przedmiotu postępowania o stwierdzenie nabycia spadku ustalenie to było wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, bez konieczności badania jej dalszych elementów - w tym problemu zrzeczenia się dziedziczenia przez osobę pominiętą w testamencie.

Z tych samych przyczyn w sprawie nie zachodzi, wskazana przez skarżącego, potrzeba wykładni art. 670 k.p.c. W skardze kasacyjnej problem ten powiązано z zakresem, w jakim przepis ten może stanowić podstawę działania przez sąd z urzędu - zwłaszcza zaś uwzględnienia skutków uchylenia się od oświadczenia woli o zrzeczeniu się dziedziczenia. Problem ten nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy o stwierdzenie nabycia spadku, a tym samym nie mógłby stać się przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej.

Nie można także uznać, że skarga kasacyjna spełnia przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jak zostało wyjaśnione w judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym

na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ.). Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona.

Obok tego należy zauważyć, że skarżący upatruje oczywistej zasadności skargi w braku uwzględnienia przez Sąd drugiej instancji faktu zrzeczenia się dziedziczenia. Formułując to twierdzenie, przeczy on jednak sam sobie. Nie jest bowiem możliwe, by w odniesieniu do tego samego elementu skarga kasacyjna była zasadna w stopniu ewidentnym oraz by występowało w niej istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów prawa - a zatem kwestie o charakterze problemowym, wymagające wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).